

Väljaandja:
Akti liik:
Teksti liik:
Jõustumise kp:
Avaldamismärge:

Riigikogu
seadus
algtekst
01.01.2021
RT I, 03.01.2019, 1

Välja kuulutanud
Vabariigi President
21.12.2018 otsus nr 368

Riikliku pensionikindlustuse seaduse muutmise ja sellega seonduvalt teiste seaduste muutmise seadus

Vastu võetud 12.12.2018

§ 1. Riikliku pensionikindlustuse seaduse muutmine

Riikliku pensionikindlustuse seaduses tehakse järgmised muudatused:

1) paragrahvi 4 lõikest 1¹ jäetakse välja sõnad „või kui ta elab Eestis püsivalt välismaalaste seaduse § 6 tähenduses”;

2) paragrahvi 4 täiendatakse lõigetega 4 ja 5 järgmises sõnastuses:

„(4) Kui isik elab välisriigis, millega Eesti on sõlminud välislepingu, määratakse ja makstakse välislepingu kohaldamisalas olevaid pensione välislepingu alusel.

(5) Isikule, kellele on määratud pension välislepingu alusel, ei määrata lepingu kohaldamisalas olevat pensioni enam käesoleva seaduse alusel.”;

3) paragrahvi 7 lõige 1 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(1) Õigus vanaduspensionile on isikul, kes on saanud 65-aastaseks ja kellel on vähemalt 15-aastane Eestis omandatud käesoleva seaduse 8. peatükis sätestatud pensionistaaž.”;

4) paragrahvi 7 tekst muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(1) Õigus vanaduspensionile on isikul, kes on käesoleva paragrahvi lõike 7 alusel kehtestatud vanaduspensionieas ja kellel on vähemalt 15-aastane Eestis omandatud käesoleva seaduse 8. peatükis sätestatud pensionistaaž.

(2) Vanaduspensioniea arvutamise aluseks on Statistikaameti igal aastal avaldatav 65 aasta vanuste meeste ja naiste keskmine elada jäänud aastate arv.

(3) Vanaduspensioniga on 65 aastat, millele on lisatud 65-aastaste isikute eeldatava eluea muutus.

(4) Vanaduspensioniea arvutamise baasperiodiks on aastad 2018–2022 ning lähteperiodiks ajavahemik neli kuni kaheksa aastat enne aastat, mille kohta vanaduspensioniga arvutatakse.

(5) Aastaks t vanaduspensioniea arvutamisel liidetakse 65-le aastale lähteperiodi aritmeetiline keskmine 65-aastaste isikute eeldatav eluiga ja lahutatakse baasperiodi aritmeetiline keskmine 65-aastaste isikute eeldatav eluiga järgmise valemi järgi:

$$\text{Vanaduspensioniga}_t = 65 + \frac{\sum_{t-8}^{t-4} 65\text{-aastaste eeldatav eluiga}}{5} - \frac{\sum_{2018}^{2022} 65\text{-aastaste eeldatav eluiga}}{5}$$

(6) Vanaduspensioniga leitakse ühe kuu täpsusega. Eeldatava eluea muutuses olevad komakohad teisendatakse kuudeks.

(7) Vabariigi Valitsus kehtestab määruusega iga aasta 1. jaanuariks vanaduspensioniea, mis hakkab kehtima kahe aasta pärast.

(8) Vanaduspensioniiiga võib tõusta kõige rohkem kolm kuud aastas. Kui arvutuste järgi tõuseb vanaduspensioniiiga rohkem kui kolm kuud aastas, siis korrigeeritakse vanaduspensioniea tõusul arvestamata jäänud kuude võrra järgmiste aastate vanaduspensioniiiga.

(9) Isikul, kellel on töövõimetoetuse seaduse alusel tuvastatud osaline või puuduv töövõime, vähendatakse pensionistaaži nõuet ühe aasta võrra iga kolme täisaasta kohta, millal tal oli tuvastatud osaline või puuduv töövõime. Pensionistaaži nõuet ei vähendata aja eest, kui isiku eest on vastavalt sotsiaalmaksuseadusele makstud või arvestatud isikustatud sotsiaalmaksu pensionikindlustuse osa vähemalt töötasu alammääralt.

(10) Isikule vanaduspensionii määramisel lähtutakse käesoleva paragrahvi lõike 7 alusel kehtestatud vanaduspensionieast, mis kehtis sellel aastal, kui isikul tekkis esimest korda õigus vanaduspensionile.

(11) Isikule käesoleva seaduse § 9¹alusel vanaduspensionii määramisel enne vanaduspensioniiikka jõudmist lähtutakse käesoleva paragrahvi lõike 7 alusel kehtestatud vanaduspensionieast, mis kehtib sellel aastal, kui isik pensioniavalduse esitab.

(12) Vanaduspension määratakse eluajaks.”;

5)seadust täiendatakse §-ga 7¹järgmises sõnastuses:

„§ 7¹. Vanaduspensioniiiga aastatel 2027–2029

(1) Alates 2027. aastast on vanaduspensioniiiga 65 aastat, millele on lisatud 65-aastaste isikute eeldatava eluea muutus.

(2) Vanaduspensioniea arvutamise aluseks on Statistikaameti igal aastal avaldatav 65 aasta vanuste meeste ja naiste keskmine elada jäänud aastate arv.

(3) Vanaduspensioniea arvutamise baasperioodiks on aastad 2018–2022 ja lähteperioodiks ajavahemik neli kuni kaheksa aastat enne aastat, mille kohta vanaduspensioniiiga arvutatakse.

(4) Aastaks *t* vanaduspensioniea arvutamisel liidetakse 65-le aastale lähteperioodi aritmeetiline keskmine 65-aastaste isikute eeldatav eluiga ning lahutatakse baasperioodi aritmeetiline keskmine 65-aastaste isikute eeldatav eluiga järgmise valemi järgi:

$$\text{Vanaduspensioniiiga}_t = 65 + \frac{\sum_{t-8}^{t-4} \text{65-aastaste eeldatav eluiga}}{5} - \frac{\sum_{2018}^{2022} \text{65-aastaste eeldatav eluiga}}{5}$$

(5) Vanaduspensioniiiga leitakse ühe kuu täpsusega. Eeldatava eluea muutuses olevad komakohad teisendatakse kuudeks.

(6) Vabariigi Valitsus kehtestab määruusega iga aasta 1. jaanuariks vanaduspensioniea, mis hakkab kehtima kahe aasta pärast.

(7) Vanaduspensioniiiga võib tõusta kõige rohkem kolm kuud aastas. Kui arvutuste järgi tõuseb vanaduspensioniiiga rohkem kui kolm kuud aastas, siis korrigeeritakse vanaduspensioniea tõusul arvestamata jäänud kuude võrra järgmiste aastate vanaduspensioniiiga.

(8) Isikule vanaduspensionii määramisel lähtutakse käesoleva paragrahvi lõike 6 alusel kehtestatud vanaduspensionieast, mis kehtis sellel aastal, kui isikul tekkis esimest korda õigus vanaduspensionile.

(9) Isikule käesoleva seaduse § 9¹alusel vanaduspensionii määramisel enne vanaduspensioniiikka jõudmist lähtutakse käesoleva paragrahvi lõike 6 alusel kehtestatud vanaduspensionieast, mis kehtib sellel aastal, kui isik pensioniavalduse esitab.”;

6)paragrahvi 7¹lõige 2 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(2) Vanaduspensioniea arvutamisel lähtutakse käesoleva seaduse §-s 7 sätestatust.”;

7)paragrahvi 7¹lõiked 3–9 tunnistatakse kehtetuks;

8)paragrahvid 8 ja 9 tunnistatakse kehtetuks;

9)seadust täiendatakse §-ga 9¹järgmises sõnastuses:

„§ 9¹. Paindlik vanaduspension

(1) Isikul on õigus vanaduspensionile kuni viis aastat enne ja mistahes ajal pärast käesoleva seaduse § 7 lõike 7 alusel kehtestatud vanaduspensioniiikka jõudmist (edaspidi *paindlik vanaduspension*).

(2) Isikul on õigus paindlikule vanaduspensionile enne käesoleva seaduse § 7 lõike 7 alusel kehtestatud vanaduspensioniiikka jõudmist järgmiselt:

- 1) vähemalt 20-aastase pensionistaaži korral kuni üks aasta;
- 2) vähemalt 25-aastase pensionistaaži korral kuni kaks aastat;
- 3) vähemalt 30-aastase pensionistaaži korral kuni kolm aastat;
- 4) vähemalt 35-aastase pensionistaaži korral kuni neli aastat;
- 5) vähemalt 40-aastase pensionistaaži korral kuni viis aastat.

(3) Isikul on õigus paindlikule vanaduspensionile pärast käesoleva seaduse § 7 lõike 7 alusel kehtestatud vanaduspensioniiikka jõudmist, kui tal on vähemalt 15-aastane Eestis omandatud käesoleva seaduse 8. peatükis sätestatud pensionistaaž.

(4) Paindlikku vanaduspensionile ei arvutata ümber soodustingimustel vanaduspensioniks ega eriseaduse alusel määratud pensioniks.

(5) Isikule, kellele on määratud pension eriseaduse alusel või soodustingimustel vanaduspension, ei määrata paindlikku vanaduspensionile.”;

10)paragrahvi 10 lõige 3 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(3) Kui üks käesoleva paragrahvi lõike 1 punktides 1–3 nimetatud isikutest ei anna teisele isikule soodustingimustel vanaduspensionile õiguse kasutamiseks kirjalikku nõusolekut ja mõlemal isikul on õigus soodustingimustel vanaduspensionile, määratakse soodustingimustel vanaduspension mõlemale, lähtudes iga isiku enda vanaduspensionieast. Käesoleva paragrahvi lõike 1 punktides 1–3 sätestatud aastad, mille võrra on õigus enne vanaduspensioniiikka jõudmist soodustingimustel vanaduspensionile, jaotatakse võrdselt mõlema isiku vahel.”;

11)paragrahvi 11 lõiked 1–3 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(1) Vanaduspension koosneb:

- 1) baasosast;
- 2) staažiosast, mille suurus võrdub pensioniõigusliku staaži aastate ja aastahinde korrutisega;
- 3) kindlustusosast, mille suurus võrdub pensionikindlustatu kindlustusosakute summa ja aastahinde korrutisega;
- 4) ühendosast, mille suurus võrdub poole kindlustusosakute ja poole solidaarosakute summa ning aastahinde korrutisega.

(2) Pensioni aastahinne on ühe pensioniõigusliku staaži aasta, kindlustusosaku ja solidaarosaku 1,000 rahaline väärtus.

(3) Kui pensioni taotlejal puudub mõni käesoleva paragrahvi lõikes 1 sätestatud pensioniosiosa, määratakse pension olemasolevate pensioniosade alusel.”;

12)paragrahvi 11 lõige 4 tunnistatakse kehtetuks;

13)paragrahvi 11 lõige 5 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(5) Kindlustusosaku, kindlustusosa ja ühendosa arvutamise juhendi kehtestab valdkonna eest vastutav minister määrusega.”;

14)seadust täiendatakse §-ga 11¹ järgmises sõnastuses:

„§ 11¹. Vanaduspensionide suuruse arvutamisel suurendava ja vähendava kordaja rakendamine

(1) Vanaduspensionide suurendamiseks või vähendamiseks sõltuvalt vanaduspensionile minemise ajast, Statistikaameti elutabelist ja intressimäärast. Intressimäär on Euroopa Keskpanka avaldatud europiirkonna riikide keskvalitsuste võlaväärtpaberite hetkeväärtuste tulukõveral esitatud intressimäär.

(2) Vanaduspensionide suurendava ja vähendava kordaja arvutamisel kasutatavate elutabeli ja intressimäärade andmeid uuendatakse kord aastas 1. jaanuaril.

(3) Vanaduspensionide suurust suurendava ja vähendava kordaja arvutamise tingimused ja korra kehtestab valdkonna eest vastutav minister määrusega.

(4) Isikule paindliku vanaduspensioni määramisel, vanaduspensioni ümberarvutamisel või maksmise peatamisel arvutab Sotsiaalkindlustusamet vanaduspensioni käesoleva seaduse §-s 11 sätestatud korras ning arvutamisel rakendatakse vanaduspensioni suurust suurendavat või vähendavat kordajat.

(5) Vanaduspensioni suurust suurendavat kordajat rakendatakse, kui vanaduspension määratakse pärast käesoleva seaduse § 7 lõike 7 alusel kehtestatud pensioniikka jõudmist.

(6) Vanaduspensioni suurust vähendavat kordajat rakendatakse, kui vanaduspension määratakse käesoleva seaduse § 9¹ lõikes 2 sätestatud pensionieas.

(7) Vanaduspensioni suurust suurendavat kordajat rakendatakse, kui isik on pensioni maksmise peatanud käesoleva seaduse § 25¹ alusel ja hiljem selle maksmist jätkatakse.

(8) Vanaduspensioni suurust suurendavat kordajat ei rakendata, kui pensioni maksmise peatamine tuleneb seadusest.

(9) Käesolevas paragrahvis sätestatud ei kohaldata eriseaduse alusel määratud pensioni arvutamisel.”;

15)paragrahvi 12 lõike 2¹ esimene lause muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„Pensionikindlustatu kindlustusosaku arvutamisel võetakse arvesse summad, mis on laekunud pensionikindlustatu kohta riikliku pensionikindlustuse vahenditesse vastavalt nõukogu määrusele (EMÜ, Euratom, ESTÜ) nr 259/68, millega kehtestatakse Euroopa ühenduste ametnike personalieeskirjad ja Euroopa ühenduste muude teenistujate teenistustingimused ning komisjoni ametnike suhtes ajutiselt kohaldatavad erimeetmed (EÜT L 56, 04.03.1968, lk 1–7).”;

16)seaduse 2. peatükki täiendatakse §-ga 13¹ järgmises sõnastuses:

„§ 13¹. Pensionikindlustatu solidaarosak

(1) Pensionikindlustatu solidaarosaku suuruse leidmisel võetakse aluseks sotsiaalkaitse infosüsteemi kantud andmed isikustatud sotsiaalmaksu riikliku pensionikindlustuse osa kohta kalendriaastal.

(2) Solidaarosaku suuruse arvutamiseks liidetakse pensionikindlustatu isikustatud sotsiaalmaksu riikliku pensionikindlustuse osa summad ja võrreldakse neid vastava aasta jaanuarikuu kaheteistkümnekordselt töötasu alammääralt arvutatud isikustatud sotsiaalmaksu pensionikindlustuse osaga.

(3) Sotsiaalmaksuseaduse §-de 6 ja 6¹ alusel makstav sotsiaalmaksu riikliku pensionikindlustuse osa võetakse arvesse samaväärselt sotsiaalmaksu pensionikindlustuse osa tasumisega töötasu alammääralt.

(4) Pensionikindlustatule, kelle isikustatud sotsiaalmaksu riikliku pensionikindlustuse osa on väiksem kui jaanuarikuu kaheteistkümnekordselt töötasu alammääralt arvutatud isikustatud sotsiaalmaksu pensionikindlustuse osa, arvestatakse solidaarosaku suurus proportsionaalselt isikustatud sotsiaalmaksu pensionikindlustuse osaga.

(5) Solidaarosaku väärtust arvestatakse täpsusega kolm kohta pärast koma.

(6) Solidaarosaku väärtus ühe kalendriaasta kohta on kuni 1,000.

(7) Kohustusliku kogumispensioniga liitunud on solidaarosaku väärtus ühe kalendriaasta kohta kuni 0,800.”;

17)paragrahvi 21 lõike 1 punkt 1 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„1) toitja käesoleva seaduse § 11 alusel arvutatud vanaduspension;”;

18)paragrahvi 24 lõike 1¹ punktides 1–2 asendatakse sõnad „ühele vanematest” sõnaga „vanemale”;

19)paragrahvi 24 lõige 8 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(8) Kui üks käesoleva paragrahvi lõikes 1¹ nimetatud isikutest ei anna teisele isikule pensionilisa taotlemiseks kirjalikku nõusolekut ja mõlemal isikul on õigus pensionilisale, jaotatakse pensionilisa võrdselt mõlema vanema vahel.”;

20)seaduse 7. peatüki pealkirja ja § 39 täiendatakse pärast sõna „ümberarvutamine” tekstiosaga „, maksmise peatamine” vastavas käändes;

21)paragrahvi 25 lõike 1 sissejuhatavast lauseosast jäetakse välja sõna „Määratud”;

22)seadust täiendatakse §-ga 25¹ järgmises sõnastuses:

„§ 25¹. Vanaduspensioni suuruse ümberarvutamine ja maksmise peatamine

(1) Isikul on õigus valida, et talle makstakse vanaduspensioni, mille suurus erineb käesoleva seaduse § 11 alusel arvatud vanaduspensionist, arvestades käesoleva seaduse §-s 11¹sätetatud erisusi. Pensionilisa suurust ei ole õigus muuta.

(2) Vanaduspensioni suurus võib olla 50 või 100 protsenti isikule arvatud vanaduspensionist.

(3) Isik võib üks kord kalendrikuus esitada avalduse talle määratud ning käesoleva seaduse §-de 11 ja 11¹alusel arvatud vanaduspensioni suurendamiseks või vähendamiseks käesoleva paragrahvi lõikes 2 ette nähtud suuruses, kui seadus ei sätesta teisiti.

(4) Isik võib esitada avalduse vanaduspensioni maksmise peatamiseks üks kord kalendrikuus.

(5) Kui vanaduspensioni maksmine on peatatud, jätkatakse selle maksmist isiku avalduse alusel.

(6) Sotsiaalkindlustusamet teeb vanaduspensioni suurendamise või vähendamise, maksmise peatamise või jätkamise otsuse viie tööpäeva jooksul vastava avalduse esitamisest arvates. Vanaduspensioni maksmine peatatakse, maksmist jätkatakse või seda makstakse suurendatult või vähendatult järgmise kalendrikuu algusest.”;

23)paragrahvi 27 lõikes 4 asendatakse sõnad „Vabariigi Valitsus” sõnadega „valdkonna eest vastutav minister määrusega”;

24)paragrahvi 28 lõike 2 punktis 12 asendatakse sõnad „ühel vanematest” sõnaga „vanemal”;

25)paragrahvi 28 täiendatakse lõikega 2¹järgmises sõnastuses:

„(2¹) Isikud lepivad kokku, kelle pensioniõigusliku staaži hulka arvatakse käesoleva paragrahvi lõike 2 punktis 12 nimetatud aeg. Kui vanemad ei saavuta kokkulepet, kuid mõlemal on õigus arvata nimetatud aeg pensioniõigusliku staaži hulka, jaotatakse see võrdselt mõlema vanema vahel.”;

26)paragrahvi 42²lõike 1 punktis 1 asendatakse sõna „ennetähtaegne” sõnaga „paindlik”;

27)paragrahvi 42²lõige 4 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(4) Isikule, kes elab välisriigis, millega Eesti on sõlminud välislepingu, ei kohaldata käesolevas paragrahvis sätestatud erisusi välislepingu kohaldamisalas olevate pensionide määramisel ja maksmisel.”;

28)paragrahvi 46 täiendatakse lõikega 6 järgmises sõnastuses:

„(6) Kui isikule makstakse käesoleva seaduse § 25¹alusel vanaduspensioni, mille suurus on 50 protsenti talle määratud vanaduspensionist, või kui pensioni maksmine on peatatud, määrab Sotsiaalkindlustusamet käesoleva paragrahvi lõigetes 3 ja 4 nimetatud pensionäriks vanaduspensioni, mille suurus on 100 protsenti talle arvatud vanaduspensionist.”;

29)paragrahvi 47 täiendatakse lõikega 2¹järgmises sõnastuses:

„(2¹) Kui isikule makstakse käesoleva seaduse § 25¹alusel vanaduspensioni, mille suurus on 50 protsenti talle määratud vanaduspensionist, või kui pensioni maksmine on peatatud, määrab Sotsiaalkindlustusamet isikule vanaduspensioni, mille suurus on 100 protsenti, ning tasaarvestatav osa arvatakse vanaduspensionist, mille suurus on 100 protsenti talle arvatud vanaduspensionist.”;

30)paragrahv 54 tunnistatakse kehtetuks;

31)paragrahvi 57 lõike 1 punktist 1 jäetakse välja tekstiosa „(sealhulgas soodustingimustel, ennetähtaegsed ja edasilükatud vanaduspensionid)”;

32)paragrahvi 61⁸täiendatakse lõikega 3 järgmises sõnastuses:

„(3) Kui kohustatud isik ei ole kogumispensionide seaduse § 72³lõike 7 alusel valinud täiendava sissemakse tegemist, siis arvutatakse isikule pensionilisa käesoleva seaduse § 24 lõike 1¹punkti 2 alusel, arvestades erisusena, et see kehtib iga 2020. aasta 1. juuli ja 31. detsembri vahel sündinud lapse kohta.”;

33)paragrahvi 61¹¹lõikes 1 asendatakse tekstiosa „§ 7 lõikes 2²³ tekstiosaga „§-s 7”;

34)seaduse 13. peatükki täiendatakse §-dega 61²¹–61²⁵järgmises sõnastuses:

„§ 61²¹. Ennetähtaegse vanaduspensionini määramine kuni 2025. aasta 31. detsembrini

(1) Kui isik soovib, et talle määrataks ja makstakse ennetähtaegset vanaduspensionile, kohaldatakse vanaduspensionini määramisele ja maksmisele käesoleva seaduse enne 2021. aasta 1. jaanuari kehtinud redaktsiooni, arvestades käesoleva paragrahvi erisusi.

(2) 2021. aastal on õigus ennetähtaegsele vanaduspensionile isikul, kellel on vähemalt 16-aastane Eestis omandatud käesoleva seaduse 8. peatükis sätestatud pensionistaaž.

(3) 2022. aastal on õigus ennetähtaegsele vanaduspensionile isikul, kellel on vähemalt 17-aastane Eestis omandatud käesoleva seaduse 8. peatükis sätestatud pensionistaaž.

(4) 2023. aastal on õigus ennetähtaegsele vanaduspensionile isikul, kellel on vähemalt 18-aastane Eestis omandatud käesoleva seaduse 8. peatükis sätestatud pensionistaaž.

(5) 2024. aastal on õigus ennetähtaegsele vanaduspensionile isikul, kellel on vähemalt 19-aastane Eestis omandatud käesoleva seaduse 8. peatükis sätestatud pensionistaaž.

(6) 2025. aastal on õigus ennetähtaegsele vanaduspensionile isikul, kellel on vähemalt 20-aastane Eestis omandatud käesoleva seaduse 8. peatükis sätestatud pensionistaaž.

§ 61²². Ennetähtaegse vanaduspensionini maksmise jätkamine

Isikule, kellele on määratud ennetähtaegne vanaduspension enne 2021. aasta 1. jaanuari, makstakse ennetähtaegset vanaduspensionini käesoleva seaduse enne 2021. aasta 1. jaanuari kehtinud redaktsiooni alusel.

§ 61²³. Edasilükatud vanaduspensionini suuruse arvutamine

Kui käesoleva seaduse § 7 lõike 7 alusel kehtestatud vanaduspensionieas olev isik, kellel on vähemalt 15-aastane Eestis omandatud pensionistaaž, ei ole enne 2021. aasta 1. jaanuari taotlenud edasilükatud vanaduspensionile, on tal õigus üks kord valida, kas talle määratakse paindlik vanaduspension käesoleva seaduse 2021. aasta 1. jaanuaril jõustunud redaktsiooni alusel või edasilükatud vanaduspension enne 2021. aasta 1. jaanuari kehtinud redaktsiooni alusel.

§ 61²⁴. Varem määratud vanaduspensionini ümberarvutamine

Enne 2021. aasta 1. jaanuari määratud vanaduspension arvutatakse isiku avalduse alusel ümber või selle maksmine peatatakse käesoleva seaduse §-s 25¹sätestatud korras.

§ 61²⁵. Üleminek töövõimetuspensionilt paindlikule vanaduspensionile

Isikule, kellele makstakse töövõimetuspensionile ja kellele määratakse töövõimetuse kestuse ajal paindlik vanaduspension, hakatakse maksma paindlikku vanaduspensionile. Kui töövõimetuspension lõpeb enne, kui isik jõuab vanaduspensionile, jätkatakse paindliku vanaduspensionini maksmist ilma pensioniavaldust nõudmata töövõimetuse lõppemise päevale järgnevast päevast.”;

35)paragrahvi 68 tekst loetakse lõikeks 1 ja paragrahvi täiendatakse lõikega 2 järgmises sõnastuses:

„(2) Käesoleva seaduse § 7¹kehtib kuni 2029. aasta 31. detsembrini.”.

§ 2. Kogumispensionide seaduse muutmise

Kogumispensionide seaduses tehakse järgmised muudatused:

1)paragrahvi 40 lõige 1 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(1) Õigus kohustuslikule kogumispensionile tekib osakuomanikul riikliku pensionikindlustuse seaduses sätestatud vanaduspensionile jõudmisel või siis, kui talle on määratud sama seaduse § 9¹alusel paindlik vanaduspension.”;

2)paragrahvi 47 lõige 3 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(3) Kindlustatud isik ei pea ühise pensionilepingu sõlmimise ajal ega käesoleva paragrahvi lõikes 2 sätestatud juhul olema osakuomanik ega jõudnud vanaduspensionile, kuid õigus pensionimaksetele tekib tal vanaduspensionile jõudmisel või pärast paindliku vanaduspensionini määramist.”;

3)paragrahvi 49 lõike 6 punkt 1 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„1) osakuomanik ei ole jõudnud vanaduspensioniiikka ja talle ei ole määratud paindlikku vanaduspensionit;”;

4)paragrahvi 52³lõike 3 punkt 1 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„1) kaksteist pensioniaastat, kui osakuomanik on 59–60-aastane;”;

5)paragrahvi 52³lõige 4 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(4) Kui fondipension lepitakse kokku täiendavateks väljamakseteks käesoleva seaduse § 42 lõike 4 alusel, on fondipensioni minimaalne arvestuslik kestus:

- 1) kuus pensioniaastat, kui osakuomanik on 59-aastane;
- 2) viis pensioniaastat, kui osakuomanik on 60–64-aastane;
- 3) neli pensioniaastat, kui osakuomanik on 65–69-aastane;
- 4) kolm pensioniaastat, kui osakuomanik on 70–74-aastane;
- 5) kaks pensioniaastat, kui osakuomanik on 75-aastane või vanem.”;

6)paragrahvi 66 pealkiri muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„§ 66. Makse maksmise kohustuse rakendamine ja valikuavalduse esitamise erisused aastatel 2002–2010”;

7)seaduse 4. peatükki täiendatakse §-ga 72³järgmises sõnastuses:

„§ 72³. Valikuavalduse esitamise erisused aastal 2020

(1) Ajavahemikul 1970–1982 sündinud isikul, kes ei esitanud valikuavaldust käesoleva seaduse § 66 lõikes 2 sätestatud tähtpäevaks, tekib õigus maksta kohustusliku kogumispensioni makset ja omandada kohustusliku pensionifondi osakuid, kui ta esitab valikuavalduse ajavahemikus 2020. aasta 1. jaanuarist kuni 30. novembrini.

(2) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud valikuavalduse esitanud isikule kohaldatakse käesolevas seaduses kohustatud isiku kohta sätestatud käesolevast paragrahvist tulenevate erisustega.

(3) Valikuavalduse esitanud isikul tekib õigus ja kohustus tasuta kohustusliku kogumispensioni makset alates 2021. aasta 1. jaanuarist.

(4) Sotsiaalmaksuseaduse §-s 4 sätestatud sotsiaalmaksu maksja on kohustatud kontrollima pensioniregistrist, kas käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud isik on kohustatud tasuma kohustusliku kogumispensioni makset.

(5) Käesoleva seaduse §-s 10 kehtestatud täiendavaid sissemaksid tehakse käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud valikuavalduse esitanud isiku eest lapse kohta, kes on sündinud 2021. aasta 1. jaanuaril või hiljem.

(6) Lapse kohta, kes on sündinud ajavahemikul 2020. aasta 1. juulist kuni 31. detsembrini, on käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud valikuavalduse esitanud isikul õigus valida käesoleva seaduse §-s 10 kehtestatud täiendavate sissemaksete tegemise ja riikliku pensionikindlustuse seaduse § 24 lõike 1¹punkti 2 alusel makstava pensionilisa vahel.

(7) Täiendavate sissemaksete tegemise taotlemiseks tuleb esitada Sotsiaalkindlustusametile käesoleva seaduse § 10 lõikes 3 nimetatud avaldus.”.

§ 3. Sotsiaalhoolekande seaduse muutmine

Sotsiaalhoolekande seaduses tehakse järgmised muudatused:

1)paragrahvi 73 lõikest 2 jäetakse välja sõnad „riikliku pensionikindlustuse seaduse tähenduses”;

2)paragrahvi 73 täiendatakse lõikega 2¹järgmises sõnastuses:

„(2¹) Kui isikule makstakse riikliku pensionikindlustuse seaduse alusel vanaduspensionit, mille suurus on 50 protsenti, või kui isik on esitanud avalduse pensioni maksmise peatamiseks, määrab Sotsiaalkindlustusamet isikule vanaduspensionit, mille suurus on 100 protsenti tema vanaduspensionit suurusest.”;

3)paragrahvi 134 lõiget 4 täiendatakse punktiga 9 järgmises sõnastuses:

„9) isikule on määratud vanaduspension, aga isik on esitanud avalduse riikliku pensionikindlustuse seaduse § 25¹alusel pensioni suuruse vähendamiseks või pensioni maksmise peatamiseks.”.

§ 4. Sotsiaalmaksuseaduse muutmise

Sotsiaalmaksuseaduses tehakse järgmised muudatused:

1)paragrahvi 6 lõike 1 punkt 6¹ muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„6¹) isik, kes on töötuna arvele võetud tööturuteenuste ja -toetuste seaduse § 6 alusel, kui tema eest ei maksta sotsiaalmaksu käesoleva lõike punkti 6 või 7 alusel või käesoleva seaduse § 2 lõike 1 punkti 8 alusel või kui talle on määratud paindlik vanaduspension riikliku pensionikindlustuse seaduse alusel;”;

2)paragrahvi 6 lõike 1 punkt 11 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„11) tööturuteenuste ja -toetuste seaduse §-s 13 sätestatud vähemalt 80 tundi kestvas tööturukoolituses, §-s 15 sätestatud tööpraktikas või §-s 17 sätestatud tööharjutuses osalev isik, kui riik ei maksa tema eest sotsiaalmaksu käesoleva lõike punkti 6, 6¹ või 7 alusel või käesoleva seaduse § 2 lõike 1 punkti 8 alusel või kui talle on määratud paindlik vanaduspension riikliku pensionikindlustuse seaduse alusel;”;

3)paragrahvi 13 täiendatakse lõikega 16 järgmises sõnastuses:

„(16) Käesolevas seaduses sätestatud riikliku pensioni saaja on ka isik, kellele määratud vanaduspension maksmine on peatatud riikliku pensionikindlustuse seaduse § 25¹ alusel.”.

§ 5. Tööturuteenuste ja -toetuste seaduse muutmise

Tööturuteenuste ja -toetuste seaduses tehakse järgmised muudatused:

1)paragrahvi 26 täiendatakse lõikega 9 järgmises sõnastuses:

„(9) Kui töötule on määratud paindlik vanaduspension riikliku pensionikindlustuse seaduse alusel, ei ole tal õigust saada töötutoetust, välja arvatud juhul, kui paindlikku vanaduspension makstakse tagasiulatavalt töötutoetuse maksmise perioodiga kattuva ajavahemiku eest;”;

2)paragrahvi 33 tekst muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(1) Töötutoetuse maksmine lõpetatakse ennetähtaegselt, kui:

- 1) töötule teist korda mõjuva põhjuseta ei tule talle määratud ajal Eesti Töötukassasse vastuvõtule;
- 2) töötule teist korda mõjuva põhjuseta keeldub individuaalse töötusloa täitmisest;
- 3) töötule teist korda mõjuva põhjuseta keeldub sobivast tööst;
- 4) töötuna arvelolek lõpetatakse käesoleva seaduse § 7 lõike 1 alusel;
- 5) töötul tekib vähemalt 31-kordse töötutoetuse päevamäära suurune püsiv kuusissetulek;
- 6) töötul tekib õigus töövõimetoetusele töövõimetoetuse seaduse alusel õiguse tekkimise päevast arvates;
- 7) töötule on määratud paindlik vanaduspension riikliku pensionikindlustuse seaduse alusel selle õiguse tekkimise päevast arvates.

(2) Käesoleva paragrahvi lõike 1 punktis 5 nimetatud püsivaks kuusissetulekuks loetakse sissetulek, mida isik saab vähemalt talle määratud töötutoetuse maksmise ajavahemiku lõpuni.

(3) Kui töövõimetoetust makstakse tagasiulatavalt töötutoetuse maksmise perioodiga kattuva ajavahemiku eest, lõpetatakse töötutoetuse maksmine töövõimetoetuse otsuse tegemise päevale eelneva viimase töötutoetuse arvutamise päevale järgnevast päevast.

(4) Kui paindlikku vanaduspension makstakse tagasiulatavalt töötutoetuse maksmise perioodiga kattuva ajavahemiku eest, lõpetatakse töötutoetuse maksmine paindliku vanaduspension määramise otsuse tegemise päevale eelneva viimase töötutoetuse arvutamise päevale järgnevast päevast.”.

§ 6. Töötuskindlustuse seaduse muutmise

Töötuskindlustuse seaduses tehakse järgmised muudatused:

1)paragrahvi 3 lõike 2 punkt 5 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„5) jõudnud riikliku pensionikindlustuse seaduse § 7 lõike 7 alusel kehtestatud vanaduspensioniiikka (edaspidi *vanaduspensioniiiga*) või kellele on määratud sama seaduse alusel ennetähtaegne või paindlik vanaduspension;”;

2)paragrahvi 13 lõiget 1 täiendatakse punktiga 6 järgmises sõnastuses:

„6) riikliku pensionikindlustuse seaduse alusel paindliku vanaduspension määramise päevast arvates.”;

3)paragrahvi 42 lõike 1 punkti 1 täiendatakse pärast sõna „ennetähtaegse” sõnadega „või paindliku”.

§ 7. Väljateenitud aastate pensionide seaduse muutmine

Väljateenitud aastate pensionide seaduse § 14 punktis 7 asendatakse tekstiosa „§ 7 lõikes 1 või 2” tekstiosaga „§ 7 lõike 7 alusel”.

§ 8. Seaduse jõustumine

- (1) Käesolev seadus jõustub 2021. aasta 1. jaanuaril.
- (2) Käesoleva seaduse § 1 punktid 1, 2, 10, 18, 19, 24, 25, 27 ja 32 ning § 2 punktid 6 ja 7 jõustuvad üldises korras.
- (3) Käesoleva seaduse § 1 punktid 5 ja 35 jõustuvad 2024. aasta 1. jaanuaril.
- (4) Käesoleva seaduse § 1 punktid 4, 6, 7 ja 33 jõustuvad 2027. aasta 1. jaanuaril.

Eiki Nestor
Riigikogu esimees